

לפני 25 שנה



"העולם הזה" 753
תאריך: 3.4.52

גם את התנוקות שבגני-הילדים — אך כשיצא מנחם בגין והפקיע לו דרך ברחוב החסום באנשים, נולדה ההפגנה השקטה ביותר שהתקיימה אי פעם לאורך רחוב אלנבי, תל-אביב. כתבות נוספות סקרו, את המתרחש מאחרי הקלעים במזנונים, ואת הגנרל דוויים אייזנהאואר שהחל במירוץ למישרת נשיא ארץ-העברית.

בשער הגיליון: הזמרת אולי שזקן. **

ח"כ מאיר וילנר על חוק-השבועות: „מה מונע בעד גנרלים”

(אמריקאים) להיות בעת-זבעונה אחת אזרחים ישראלים?*

* נימרוד אשר משלם את מחיר „מרד הימאים” *

העם

מיטרייה וחומרי-רעל

לאזרחי ישראל, שפונקו משך שבועיים על-ידי מחול מטורף (אך מעניין) של הס' תה, שנתברכו בתכונות של מהפכה ומה' פכר-נגד, היה זה שבוע של ירידת-המתח. יחד עם שמש האביב חזר גם השעמום, ובמדינה שררה דממה, שבה התהלכו רוב חות העבר הנשכח בדמות מישפט יעקובי ביץ ***.

אולם דממה זו שבתוך המדינה מילאה תפקיד חשוב: היא איפשרה להדים הר' חוקים של רעמי הסערה המרחבית להגיע לאוזנו של האזרח. כותרות העיתונים הת' פנו ליריעות שהן חשבות לאזרח הישרא' לי, בחשבון הסופי, יותר מאשר הפגנה תל-אביבית או מישפט ירושלמי: זעזועי האדמה מתחת רגלי המהפכה-הנגדית ב' מצרים, ההתפוצצות העממית בטוניסיה, והנאומים האחרונים של שישאקלי הסורי.

היו אלה רעמים רחוקים, אולם כש' יורדים גישמי-זעם בסוריה, מוטב לאזרח הישראלי להכין את מיטרייתו ****, וכאשר מכרסם הארבה את עלי העצים כערב ה' פעודית, מכין החקלאי העיברי את חומרי-הרעל ***** לשדותיו. הלהבות המאדימות עתה את האופק מצפון, "מדרום וממזרח למדינת ישראל, מן הראוי שתבאנה את האזרח למחשבה.

הכנסת

הכלבים לא נבחו

„יש פיתגם ערבי עתיק — אוי לכלבים שאינם יודעים לנבוח!" אמר מוכתר של כפר ערבי. הוא התכוון לחמישה חברי-הכנסת, לקריאה שניה ושלישית, נראה לצים להצביע בעד חוקים המכוונים במי' שרין נגד בוחרים. כשעלתה, בשבוע האחרון, הצעת חוק האזרחות על שולחן הנסח, לקריאה שנייה ושלישית, נראה היה שהפיתגם העתיק צדק. גם מגבר-קול חזק לא יכול היה לדמות את לחש הער' בים לקול חיה המגינה על גוריה.

כל חברי-הכנסת הבינו, שהחוק מתכוון לערבים בלבד, כי האזרחות היהודית מסוי' דרת על-ידי חוק השבות, המקנה למעשה אזרחות אוטומטית לכל יהודי העולה ל' ארץ. השאלה היחידה היתה אם יש ל' רש מי-יהודי עולה, ההופך מייד לאזרח ישראלי (אם לא הודיע במפורש שאינו רוצה בכך), לוותר על אזרחותו הקודמת, או לאו.

אמר הרוב: לא, אחרת יפגע הדבר ב'

* השבועון כונה 10 השנים הרא' שונות לקיומו „תשע בערב", ואז הוחלף ל„העולם הזה".
** שנפטרה לפני שנים אחדות.
*** נאשם במישפטי-רצח, שריגש ברא' שית שנות ה'50 את המדינה כאשר טען ללא-הרף לחפותו נפשע.
**** אימרה שהוכיחה את עצמה במהלך 25 השנים שחלפו מאז נאמרה.
***** (למרייה-הדברה.

עלייה האנגלו-סכסית. אמר מאיר וילנר, הח"כ הקומוניסטי: „מה מונע בעד גנרא' לים (אמריקאים) להיות בעת-זבעונה אחת אזרחים ישראלים? ייתכן שיבואו לכאן אלפי חיילים אמריקאים והיו אזרחים ישראלים!" הוא התעלם רק מדבר אחד: אם אומנם תרצה אמריקה (או רוסיה) לש' לוח כמה רבבות חיילים לישראל, שיוכלו לשרת בצבאה ולבחור לכנסת שלה (יהודי הוא יהודי — אם הוא גנראל אמריקאי או פוליטרוק סובייטי). קשה להניח שה' צורך הטכני בהודעה של ויתור על האז' רחות הקודמת ימנע אפשרות כזאת. אלאף לילה ולילה, אך הקרב האמיתי פרץ כשדובר על הקניית אזרחות ישר' ראלית ל-170,000 הערבים במדינה, ה' יושבים בה באופן חוקי. צעק אמיל חביר בי, הח"כ המק"סיטי השחרחר: „חוק זה מניח על דרכם של בני הארץ הזאת הער' ביים ארבע חידות, דוגמת החידות באלף לילה ולילה, ועל כל ערבי לפתור אותן לפני שירכוש אזרחות ישראלית. ואם לא יוכל לפתור חידה אחת, ימצא עצמו תלוי באויר ללא מולדת..."

משמעות החוק, שהטיל על כל ערבי להוכיח ארבעה פרטים שקשה מאד להו'



נאם מעל גג בניין מול קולנוע מגרבי בתל-אביב, לפני קהל מפגינים שנמה כ-50 אלף איש. שבא להפגין כנגד הסכסיה-השילומים עם גרמניה. הסיסמות הנישאות בידי קהל המפגינים תובעות „נקם" ביורשי הנאצים, אלפי שוטרים חמושים רוכזו בתל-אביב לקראת ההפגנה, כדי לקדם אפי' שרות של התפרעות. אולם, בהנהגת בגין היתה זו אחת ההפגנות השקטות ביותר.

מנחם בגין

נאם מעל גג בניין מול קולנוע מגרבי בתל-אביב, לפני קהל מפגינים שנמה כ-50 אלף איש. שבא להפגין כנגד הסכסיה-השילומים עם גרמניה. הסיסמות הנישאות בידי קהל המפגינים תובעות „נקם" ביורשי הנאצים, אלפי שוטרים חמושים רוכזו בתל-אביב לקראת ההפגנה, כדי לקדם אפי' שרות של התפרעות. אולם, בהנהגת בגין היתה זו אחת ההפגנות השקטות ביותר.

כמיעוט מדוכא עקב קיומם של החוקים ההופכים את עצם מציאותם במדינה ל' מעשה-חסד של פקיד ממשלתי נמוך. סיפר אמיל חביבי בהתרגשות: „אנו יודעים על עשרות מיקרים שבהם הושלכו החישובים הערביים פעם מישראל לעבר' הירדן * ופעם מעבר-הירדן לישראל וחוזר חלילה, עד שאבדו עיקבותיהם ורווחו שמור עות מעציבות על גורלם!" התרגש לעור מתו שר-הפנים: „זהו נאום-הסתה!" מולחמות צללים. אולם מעבר לווי' כוח על טעיפיימישגה, שהיו מעוטי-ערך כשלעצמם. הזדקרה השאלה הגדולה, שאף לא חברי-כנסת אחד העז להעלותה בבני' רור: מהי מדינת ישראל? האם היא מדי' נה יהודית, השייכת לעם היהודי ואשר כל שאר תושביה אינם אלא נסבלים? או שהיא מדינה ישראלית, השייכת לתושביה בני' שני העמים? בהיעדר תשובה ברורה על שאלה זו, היה הוויכוח כולו — מ' מלחמת-צללים בלבד.

ים

ימים טובים הגיעו

אחרי שקצין-הסיפון השני נימרוד אשל שוחרר מן הצבא, הוא מדד את רחוב בות חיפה, וחיכה להודעה מטעם חברת שוהם על תפקידו החדש. אולם ההודעה לא באה: בישיבה מיוחדת החליטה הג' הלת שוהם שלא להעסיק מחדש את האיש, שסימל יותר מכל אדם אחר את רוח המרד של הימאים. השבוע יצא נימרוד את הארץ, בדרכו לרוטרדם שבהולנד, כדי לעלות על סי' פונה של א/ק ריכרד בורכרד, אונייה ה' שייכת לחברת עתיד. אמר אחד הימאים בהיפרדו מנימרוד אשל: „הגיעו ימים טובים, שעלינו ל' מוך על חברה פרטית שתציל אותנו מידי תאוות-הנאם של חברה הסתדרותית."

אנשים

לד"ר שמואל אלישיב, ציר יש' ראל במסקבה, שוגר מיכתב-תודה מטעם סגני-שר-החוק הסובייטי, אנדריי גרין מיק'י. תוכן המכתב: ברכת-תודה עבור תיבת-הספונים, מתנת הצירות לראשי מיש' רד-החוק הסובייטי. אחד מקורבי וינסטון צ'רצ'יל, סטטיסטיקאי לפי מיקצועו, סיכם השבוע את כמות השמפניה, המשקה החביב על ראש-משלת בריטניה, ששתה במשך חייו: מעמס של חמישה קרונות רכבת-משא. מיספר שני: תיצרונתה הממוצעת של ראש-הממשלה בן ה-77 ליום בסיגרים — 15.

מנחם בגין ** שיחזור לכנסת תוך חודש ימים, מצא עיסוק חשוב למדי בעת היעדרו הכפוי מן הכנסת. מדי יומיים הוא מוביל את שני ילדיו ואת שלושת ילדי השכן, בהתאם לסדר תורנות, לגן-הילדים.

* שמה הקודם של הממלכה הירדנית האשמיית (ירדן) היה: עבר-הירדן.
** ח"כ מנחם בגין הורחק מהסתת' 1948 בדיוני הכנסת, עקב התפרצותיו באולם המליאה בעת הדיון שנערך שם על השילומים מגרמניה.